

mányi tagok. — A miskolci T. B. új tisztikara: Lichtmann Lajos elnök, Grünwald Béla ügyv. elnök, Klein Nándor titkár, Edelstein Aladár jegyző, Zimmermann Béla gondnok, Birnbaum Béla pénztáros, id. Klein László ellenőr, Holländer Izidor könyvtáros és 11 választm. tag. — A győri orth. leányegyletben Gestetner Teréz a hetiszódról tartott magyarázatot, Fellner kisasszony Szombathelyről a szombat szentségét magyarázta. — A nagyecsedői T. B. tisztikara: Berger Ede elnök, Schnitzler Dávid alelnök, Weisz Miksa titkár, Keszler Ede pénztáros, Katz Manó ellenőr. — Tegláson Paneth Vilmos hitk. elnök kezdeményezésére saszechevra alakult, melynek Leitner Jenő lett a vezetője s a tagok egy év alatt felváltva átveszik a sas traktusait. — Vácon a Törvessz. egyesület a köv. tisztikar választotta: Ungár Jónás elnök, Lövinger Áron pénztáros, Friedmann Ábrahám, Abelesz Henrik és Markovics Salamon gondnokok, Abelesz Fülöp és Schmiédli Pál számvevők. — Érsekújváron peszacher tartottak charifüsz. és magidusz-előadást: Weisz Dezső és Henrik, Schönfeld Ignác, Herzog Oszkár. Az Aguda-ifjúság, mely a szegénysorsú bocherokat hathatósan támogatja, a jesivákba indulók tiszteletére melave malkó-bucsuéstélyt rendezett.

Pályázatok

A berettyóújfalui orth. hitközség nyugdíjazás folytán megüresedett metsző-előimádkozói állásra pályázatot hirdet. 30 év körüli, nős magyar állampolgárok, kiknek 3 tekintélyes orth. főrabbitól nyert kabolo-juk van és jó előimádkozók, kabolo-másolataikkal felszerelt pályázatukat Rajs-chajdes Szivon-ig küldjék be. Fizetés megegyezés szerint. Próbaelőadásra csak a meghívottak bocsáthatnak; utóköltés csak a megválasztottnak térítetik meg. Kepes Lajos hitk. elnök.

Metsző-(sakter-)fujtatók!

SULKÓ ÉS WINTERNITZ
fujtatógyár. Alapítva 1894.
Budapest, VI., Jász ucca 3.

A magyarországi aut. orthodox hitközségek tulnyomó részének állandó szállítója.

Javítások!

Pollák Sarolta

kozmetikai intézete: Hajszálak kiirtása arcról, karról, szépségápolás, helyisoványítás legmodernebb alapon, szemölcsirtás, hámlasztások. (Díjtalan tanácsadás) „MIRACLE” hajeltávolító szer szétküldése utasítással: Budapest, VI., Andrásy ut 38. (Párizsi Áruházal szemben) Tel.: 15-7-98. Kérjen prospektust!

Apró hirdetések

Huszonnégy év óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. Telefon. Cég nélküli levelezés.

Löwinger Sámuel Kaba. Házasságközvetítő, Biztos eredmény! Válaszbélyeg. Metsző, kis családdal, orth. hitközségben állást cserélne. „Jó kabole fizetés” jelígre.

JÓ CSALÁDBÓL való orthodox leány állást keres. Elmenne konfekciós dívatárú, fűszer, vagy hasonló üzletbe ki-szolgalólánynak. Varrni, kézimunkázni perfect tud. Szombattartó cégtől ír-janak, vidékről is, „Szorgalmas” jelígre. Elcserelném 100 pengős metszői állásmat hasonlóval, kisebbel, felépéssel. „Mikve van” jelígre.

Megbízható péksegéd című, múlt szá-munkban közölt, hirdetésre levél van a kiadóban.

Kitűnő orth. kabolókkal rendelkező fiatal metsző, kellemes előimádkozó és báál kajre, egy gyermekes családdal, több éves működéssel, szerény igénnyel orth. hitközségben azonnalra állást ke-res. Leikovits Simon metsző. Alsóhan-gony (Ózd mellett).

Hasovasz avédó. Sátoraljai helyből Sopronba jesivába utazva, Ujhely—Buda-pest között tiffinemet a vonatban el-hagytam. A becsületes megtaláló szí-veskedjék azt főt. Posen Simon főrabbi urnál. Sopron, bejelenteni.

Szombattartó szobafestővel dolgoztasson! Elsőrangú erő: Davidovits szobafestő és mázólo mester. Laudon u. 7. Ház-mesternél.

Benősülést keres 4000 pengő készpénzrel rendelkező fiatalember, ahol megélhe-tése biztosítva volna. Ajánlatokat „20 éves” jelígre.

Előkelő zsidó körökben is biztos ered-ménnyel közvetít házasságokat Márkus Lajos, Bonyhád. Dtszkrécio, válszbély. Bélyegzőket legolcsóbban készít Gestet-ner Antal bélyegzőgyártó, Ujpest, Árpád utca 161.

Keresek június 1-i belépésre fűszer-gyar-matáruhoz 24—30 éves segédet, aki hosszabb vidéki gyakorlattal rendelke-zik. Illető komoly, gyors kiszolgáló, jó eladó legyen. Mandel Mór, Vásárosna-mény.

Keresek jó bócheret, aki 2 fiammal chümis-rasi, gemöre-tajszefeszt tanulna. Fize-tés megegyezés szerint. Wolwovits Adolf, Kúnágotá.

Orth. minden szakácsnő, kis családdal, jó bizonyítvánnyal felvétetik. Jelent-kezés déli 1 órától. Király u. 51. I. 9. Bevezetett vallásos ügynököt kóser sajt eladására felveszünk. Viktória. VIII. Fecske utca 15.

Keresek jól sütő, főző, idősebb orth. leányt. Cseléd van. Rosenthalné, Szi-lasbalhás.

Ügyes kiszolgálóságát azonnalra kere-sek. Porjesz Benő, férfi- és női szövet-áruháza, Csorna.

Azonnal belépésre szigorúan vallásos, jó-házból való, kitűnően főző nőt, jó bizo-nyítvánnyal keresek, aki pensióban, vagy hasonló minőségben alkalmazás-ban volt már. Fizetés megegyezés szer-int. Jó bánásmód biztosítva. Németül beszélők előnyben. Pensió Weiss, Laurana. Abbazia mellett.

Jesivaelőkészítő tanfolyamot létesítek! Elemít kijárt növendékek nálam chü-mis-rasi, gemöre tajszefesz stb-ben a legkitűnőbb eredményt érik el. Első-rangú teljes ellátás és oktatás díja mindössze havi 40 pengő. (Referencia: Altmann Simon főrabbi urnál.) Werz-berger Manó hitoktató (melamed), Paks

Minden gondos háziasszony

ma már csak orth. kóser

„MANNA”

cikória kávét használ. Két orth. rabbinátus felügye-lete alatt készül. Számta-lan rituális háztartás nem használ más gyártmányt.

Gyártja:

Fodor Jakob és Tsa
Budapest, X. Maglódi-ut 17.

Kapható minden fűszerüzletben.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET,
Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel.: 40-6-70

אלרנע מיינע יידישע צייטונג

די

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Kalföldre 25 P.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Német-zsidó menekültek s magyar-zsidó fiatalok

Sok sértésnél vagy rágalmazásnál nem az a fájdalmas, hogy valaki el-len elköveték, — mert az illető, aki ellen irányult, esetleg nem is veszi fi-gyelembe s nem is törődik vele —, ha-nem inkább az a megdöbbentő, hogy ilyenre képesek az emberek. Ez a meg-állapítás százezrekben alkalmazható a sarkadi, illetve hatvani esetre, amely a lapokat, illetve a nyilvánosságot fog-lalkoztatta, két napon át. A tiszta tény a következő: 40 intelligens zsidó fia-talemler s leány nem tudván elhelyez-kedni itthon elhatározták, hogy megta-nulja a mezőgazdaságot s azután Pa-lesztinába vándorolnak, ahol a mező-gazdasági munkás még mindig elhe-lyezkedésre talál. Ezeknek az embe-reknek az egyik Hatvany báró alkalmat adott a kiképzésre, először Hat-vanban, majd részben Sarkadon levő birtokán. Nemes ténykedés ez: lehet-séget adni embereknek, hogy kezük munkájával keressék meg kenyerüket. A legmagasabb fokú filantropia ez, a talmud s a Rambam szerint: munká-val támogatni a rászorulókat. Elsőrangú zsidó vallási ténykedés ez: lehetővé tenni zsidó embereknek, hogy munkál-kodjanak a Szentföldön, amelynek lég-köre előbb-utóbb vallásossá teszi majd őket, ha nem volnának most azok.

Mégis mi történt? Egy antiszemita papképviselő a parlamentben megkon-gatta a vészharangot, hogy Németor-szágból menekült 150 zsidót letelepít-tettek a báró Hatvanyak. Természe-tesen kiderült másnapra, hogy ebből egy árva szó sem igaz: magyar állam-polgárságú 40 zsidó fiatalról van szó. De mindez nem tartotta vissza az egyik antiszemita napilapot, hogy gú-nyolódjék a mezőgazdasági munkát végezni akaró zsidókon, úgy találta: a fiatal emberek túl elegánsan voltak felöltözve a földművelésnél, a leányok pedig nem stílusos eleganciával.

A bomba után csak a búz, a szen-záció elmúltával csak a szomorúság s fájdalom marad. Az egész ügy nem a mezőgazdasági munkát folytató ifju-ságot, sem a mezőgazdasági előkészítést lehetővé tevő földbirtokost nem érheti, nem is ér fel hozzájuk. Nem az a fájdalmas, hogy őket megtámadták, — ők elbírák. De az a fájdalmas, hogy ilyen meg lehet csinálni, hogy a gyűlölet tombol s nem ismer féket, hogy a rosszakarat ilyesmire képes. Mert tételezzük csak fel, hogy valóban kiüldözött német zsi-dókról van szó. Hát kell-e azokról oly tajtékozó dühvel beszélni, hát nem sze-rencsétlenek ők, nem-e örök vádlói az — úgynevezett európai kultúrának? Milyen összehasonlíthatatlanul maga-sabban áll a mi szent Tanunk, amely már 3500 évvel ezelőtt tanította: „Ne

szolgáltasd ki a rabszolgát, aki mene-kül hozzád, lakozzék veled, ahol jól esik neki, ne kínozzad!” Ezt rendeli a Tóra, a menekült szölgáról — a mi esetünkben pedig tönkretett, polgári sorsból páriává süllyesztett szenvedők-ről volna szó, — ha valóban német zsi-dók dolgoznának Hatvanban és Sar-kadon.

Mivel fejezzük be az oktalan, az emberi szolidaritást megcsufoló gyű-lölet e kitérését? Azzal, amit nagy ünnepeinken imádkozunk: „Ovinü malkénü, z'chajr rach'mechó... v'kallé dever... v'szin'asz chinori meólenü — mi Atyánk Királyunk, gondolj irtalmadra, távolíts el pestist, háborut, éhséget, fogságot s pusztu-lást, betegséget, viszálykodást s okta-lan gyűlöletet rólunk, s szent szövet-séged minden gyermekéről”.

Zsidó, csak zsidó marad

Katz Joél, a Sztámar melletti Ká-rolyierdő (Ardud) főrabjába e héten Bu-dapesten járt s tisztelgett Frankl Adolf országos elnöknel. Minchára gyűlleztek a hívek a Frankl-féle beszhamidrosban s így alkalmunk volt az imaelőtti beszélge-tésből megjegyeznünk a szellemességéről ismert tudós főrabbi következő, a mos-tani szomorú időkben különös aktualitás-sal bíró, példázatát:

— Rég ismert eset, amikor valaki el-jön a rabbihoz azzal a sajjel-val: sza-bad-e neki megélhetése érdekében s'mad alá vetni magát. Amikor a rabbi megdöb-benve néz rá, ekkor a renegátjelölt fol-ytatja: „Hiszen tetszik tudni, én jó zsidó voltam, jó zsidó maradok — hát változtat ezen az a kis víz?” A rabbi erre azt fe-lelte: „Egy kis víz nem sokat jelent, de mégis pocsolóyássá változathatja a zsi-lárdnak látszó agyag-csomót...”

— A régi esettel szemben a német események mást is mutatnak. Azt, hogy a zsidó hívőt nemcsak agyaggal, hanem a próféta szavai szerint: „v'hojo miszpar b'ne jisroel k'chajl hajom” elsősorban a homokkal kell összehasonlítani. A ho-mokra esett víz nem okoz elváltozást a homokban. Hitlerék is ezt a hasonlatot fogadják el, mondván: „az a kis víz mit sem változtat a zsidón s épen ezért, ha smadolta is magát, továbbra is csak zsidónak számít előttünk.” Megvalósulván tehát a talmudbölcsek szava: „af al pi sechótó jisroel hű” — dacára annak, hogy vétkezett s hitlen lett vallásához, zsidó mégis csak zsidó marad... Minő nagyfokú tragikum rejlik azonban abban, hogy az ellenségnek kell Izráelt figyel-meztetnie: „zsidó, maradj hű vallásodhoz, mert hiszen a hitlenség mit sem használ nekéd...”

A jesivai ifjuság elhelyezkedésének ankétjához

Bratislavai tudósítónktól: A „Zsidó Ujság” mult számában említett tanácskozás a jesivai ifjuság elhelyezése ügyében már eredményeket értelt! Nyitra mellett, a nyitrai Aguda ifjuság, egyelőre 18 bócher számára kerti és földmunka elsajátítására, „Machné Ajlim” néven tanfolyamot nyitott meg. A tanfolyamot e héten avatta fel Ungár nyitrai főrabbi, akitnek kipróbált felügyelete alatt áll az intézmény. — A legutóbbi tanácskozáson az orthodox tanítóképző intézet ügyében Braun J. Joél szerkesztő igen talpraesett előadást tartott, amelynek folyamán sajnálatos állapította meg, hogy valaha

csak arra helyeztek súlyt, hogy a baromfimszók legyenek megbízható vallásosságuk, míg a gyermekek nevelését szabadgondolkodásukra bízták, aminek eredménye azután oly sajnálatosan mutatkozik a mai generációnál. Benedikt Fülöp a tóratanulásra rendkívül fontosnak tartja az elhelyezkedési akció erőteljes folytatását, amelybe az országos iroda is bekapcsolódik. Ha az akció eredményes jár majd, s a jesivabóchernek némi kép elhelyezkedhetnek az ipar, a kereskedelem, a mezőgazdaság és az intellektuális pályákon, akkor önzölni fognak az ifjak a tanházakba.

Kornitzer krakkói főrabbi emlékezete Nagyszöllősen

— Nagyszöllői tudósítónktól —

A krakkói főrabbi korai elhunytja az itteni zsidóság összes rétegeit mélyen megrendítette, mivelhogy az elhunyt 14 évig volt a hitközségnek szeretve tisztelt lelkipásztorja. A gyász és veszteség méltó megnyilatkozása volt a május 1-én tartott nagyszabású heszped, amely alkalomra a templom színlitig megtelt. A megdicsőültnek sógora: Klein főrabbi tartotta az első heszpedot, amely könyvekre fakasztotta a hallgatóságot. Utána Löwy királyházi és Schönfeld tisztaulaki főrabbi ecsetelték az elhunyt nagy

érdemeit. A hitközség, József Miksa elnök elnöklété alatt rendkívüli ülést tartott, melyben markáns vonásokban méltatta a megdicsőült főrabbi tevékenységét a hitközségi intézmények felvirágztatása terén. — Különösen meghatóan folyt le az elhunyt főrabbi által 1920-ban alapított Talmudtóra egyeslet közgyűlése. Markovics Herman elnök vázolta a szöllői gyermeknevelés, de különösen a fiúk hitoktatásának elhanyagolt helyzetét az akkori időben, melynek megjavítását Kornitzer főrabbinak köszönheti a hitközség, s csak az ő szellemében várható ma is a Talmudtóra igazi fellendülése. Sch.

Egyéb szlovákiai hírek

A huszti főrabbi jeruzsálemi rabbisága Duschinsky főrabbi peszachra táviratilag üdvözölte jövőndő hitközségét. Amint már jelentettük, a nyáron még zavartalanul tovább vezeti jesiváját Huszton. A jeruzsálemi hitközség megbízásából most R. Majse Blau Husztra érkezett, hogy a főrabbiával az összes még

függő kérdéseket elintézzék és az átköltözködés határideje végleges megállapítást nyerjen.

Rabbiválasztás

A Verbó melletti Chtelnica hitközség, Nagel Józsefet Tapolcsányból, a pozsonyi jesiva jeles hallgatóját, rabbijául választotta. A fiatal rabbi az elhunyt Chajl-hajmájkor eljegyezte Reich Sámuel verbói főrabbi leányát.

TATRALOMNIC MAGAS TÁTRA! TATRALOMNIC

Egyetlen megbízható ORTH. PENZIÓ, elsőrendű konyha és kiszolgálás. Elő- és utószezonban a TELJES PENZIÓ 55 ck. Felöltött leányok kíséret nélkül felvételnek. Egész éven át nyitva. Elő és utószezonban esküvőket és banketteket is elfogadok. SCHREIBER MÓR, TATRANSKA-LONNICA (BUGSCH-VILLA)

„UNIVERSAL” iroda- és lakberendezési vállalat

Mindennemű új és használt butorok, egyes különálló darabok, irodaberendezések, legolcsóbb árban, legjobb minőségben és választékban
DII., Wesselényi u. 8. Telefon: 32-3-42.

A hetibér szombati kifizetése ellen

Mint értesülünk, a „Magyar Week-end Egyesület” előterjesztést tett a kereskedelmi kormányhoz a szombati hetibér-kifizetési napnak rendeltetleg való áthelyezése ügyében. A felirat azt kéri, hogy az eddigi szombati napi kifizetés helyett már pénteken kapják kézhez a hetibért, hogy ezáltal még aznap fedezhessék az üzletekben szükségletüket. Az előterjesztést szociális szempontból ugyanolyan indokokkal támasztják alá, mint azt évekkal ezelőtt Korein Dezső a székesfővárosi közüzemek munkásaira vonatkozólag eredményesen megtette, hogy a munkásoknak ne legyen alkalmuk hetibérüket a vasárnapi mulatozásra elkölteni. A mi szempontunkból azonban a pénteki nap nem a legalkalmasabb erre, hanem a hét egy másik kőznappja. Reméljük, hogy sikerül Korein Dezsőnek oly értelemben közbenjárni, hogy a pénteki nap helyett, úgy mint a fővárosnál a szerdai kifizetési nap legyen elrendelve.

A budapesti T. B. nyári üdültetési akciója

Az egyesület tavalyi üdültetési akciója, mint ismeretes fényesen sikerült. Az üdülésben résztvettek testileg megerősödtek s lelki életükre is rendkívül kedvező volt, hogy pár héten teljesen a Tóra és a miczvó szerint berendezett életet éltek, igazi válásos környezetben. Az üdültetés elé a gazdasági helyzet bizonyos fokú akadályt gördít. De e tekintetben igen megnyugtató öbudaí Freudiger Abraham hitközségi elnöknek, az ifjuság nagy barátjának biztató ígérete. A „Tiferesz Bachurim” egyesületet mély hálára kötelezte le öbudaí Freudiger Sámuelné, az egyesület egykori elnökének neje, továbbá Binéter Jenőné, Binéter vezérigazgató neje munkavállalása. A két nemeslelkű úrnő buzgóságának biztosan sikerülni fog az üdültetést még több vallásos ifjura kiterjeszteni.

בשם החברה בחורים דקהל ספרדים אוהעלי יעיא
אנו מגישים ברכתנו מולא טבא וגריא יאה, חמה
וגלבה. הנובעת מקרב לבנו מנימה, לכבוד רבי
ההתן החיובי גדול בתורה וביראה יקר הערך
המושלם במעלות ובמדות טובות מיה יצחק
הארטמאן ניי ראש החברה לעת כואו בקשר
החיותן עם בת הרבני הנגיד החסיד המסואר מויה
אבא לעפאקאוויש ניי והנני בתפילה לבורא עולם
בקנין שישלם זה הבנני ויהי מבורך בכל ענין והיוונ
יעלה יפה מתוך נחת ורחבה כעתרת המברכים
משא אהרן מיטלבוים יעקב נאלדשטיין

Lag boajmer...

Az Ómer-számlálás 33-ik napja (Ijor 18) fontos dátuma a zsidó történetnek. A második szentély elpusztulása utáni időben a Tóra üdítő forrása után szomjúhozó ifjak, Rabbi Akiba, a zsidó szellemi élet e kiváló fejedelme köré csoportosultak. Az idők folyamán a tanítványok száma 24.000-re növekedett. Történt egyszer, hogy a szeffiro (Ómer-számlálás) ideje alatt vészes baj ütött ki a növények táborában, a kór számszámra szedte az áldozatokat. Amíg azután az iteni irtalom megállította a pusztítást, Lag boajmer napján, mely nap azóta a tanulók örömnappévé lett.

A tanítványok között, akik megmenekültek, volt a híres Rabbi Simajn ben Jajchói. Kedvenc tanítványa volt ő a nagy mesternak. Tizenhárom esztendőn keresztül ült a lábainál, B'né Brák városában levő jesivájában és magába szívta mestere tanításait. Odaadása a Tan iránt hártalan volt. Nem törődött a rómaiak tilalmával, mely szerint a zsidók ne tanulják a szent tanokat, hogy majd lelkielsorvadnak. Gyűlölte a rómaiakat. Egy ízben hárman üttek, ő, rabbi Jehüdó és rabbi Jajsze. Beszélni kezdtek arról, hogy a Szentföldet megszállva tartó rómaiaknak építkezései és intézkedései üdvösek-e zsidóságra. Rabbi Jehüdó rámutatott a szép országutakra, amit kiköveztek, és az épületekre, amit emeltek. Rabbi Jajsze nem nyilvánított véleményt, ellenben Rabbi Simajn kifakadt:

— Amit a gonosz Róma csinál, azt csak a zsidóság rombolására és megromtására teszi, utakat építenek, hogy annál jobban nyakunkon tarthassák lábukat, épületeket emelnek, hogy bálványaitat ott elhelyezhessék és hennünket ezeknek imádására csábítsanak, pompás fürdőket építenek, az ő Afrodité-szobraikkal, hogy hennünket erkölestelenségekre birjanak.

Egy áruló feleltette a rómaiaknál ezt a véleménynyilvánítást, erre Rabbi Simajnt halálra keresték, ő pedig fiával együtt elmenekült egy barlangba és ott tizenkét esztendőt töltött legnagyobb nélkülözések közepette. Senki sem tudta hol rejtőzik és így maga följuhó próféta tudatta vele Hadrian császár halálát és azt, hogy a zsidóságra kimondott súlyos gezeró-rendeletek érvényüket veszítették. Kijött a barlangból

és újult erővel tanult, tanított, Meronban jesivát alapított, intézkedéseket tett a zsidóság üdvére. Rómában csodás módon meggyógyította a császár leányát, amivel elhárította a zsidóság felől újabb bajt.

Ijor 18-án ért véget Rabbi Simajn b. Jajchói élete, a Cz'fasz (Szaffed) melletti Meron faluban temették el és ott még most is ezen a napon ezrek és ezrek gyülekeznek és hódolnak emlékezetének. Hála évfordulóját úgy nevezik; Rabbi Simajn mennyegzője (hühilo d'rabbi Simajn), mert a Zajhar tradíciója szerint elhunytja előtt kinyilatkozta tanait az ő tanítványainak, — az öröklébe való megdicsőülés és a sechina glóriájával való egybefonódás fölötti örömeiben.

Erkölsi életfelfogására jellemző gyönyörű kijelentéseket százával találunk a talmudban és midrasban: „Aki az ember-társát megszégyentíti — inkább dobassa magát égő kemencébe.” „A Tan, a Szentföld s a túlvilág I'ten adományának nevezeték, de mindegyik nem érhető el, csak küzdelmek s szenvedések árán.” „Ha Jiszroél csak 2 saboszt tartana meg, bekövetkeznék a megváltás.” „Nagy a dolog, a munka, mert tiszteletet szerez az embernek.”

Saját életére célozva mondotta: „Ha ott álltam volna a Szináj hegyénél, a Tóra adásánál, akkor kértem volna I'tentől, hogy adjon két szájat az embernek, az egyik foglalkozzék a Szent Tannal, a másik a profán dolgokat végezze — de azután megdöntöttem magamat, mert ezembe jutott: egy szájjal is mennyi árulkodást visznek véghez az emberek, hát még ha két szájuk volna.”

Schreiber Sámuel

לא נתנה תורה אלא לאוכלי מז
„A Tórát csak azoknak adták, kik Mannát ettek.”
A közelgő Sovüajsz-ünnep alkalmával
minden háziasszony és minden templomi
virrasztó, Sovüajsz-éjszaka, csakis
„MANNA” pótkávéval főzött fekete kávékat igyon!
Gyártja: FODOR JAKAB ÉS TÁRSA
Budapest, Maglódi ut 17. Kapható minden fűszerüzletben!

Butorok: kombinált szekrények, rekamierek, hangulat-lámpák, hálók, ebédlők, uriszobák, konyha- és előszoba-butorok, kárpitosárak nagy választékban
Olcsó árak.
RENNER TESTVÉREK butornagykereskedők VI., Nagymező-u. 31
Szombaton zárva. Fizetési kedvezmény. Fióküzlet: Nádor-utca 21.

A nagyvilágból

Elhunyt a szlonimi rebbe

A litvániai zsidóság körében nagy veszteségérzetet keltett Rabbi Avrohom Weinberg, a szlonimi chósizid-rebbe elhunytja, akit Litvánia és Lengyelország széles köreiben hódolva tiszteltek. Összesen 48 évet élt. Nemrég tért vissza szentföldi útjáról.

A dán király a zsinagógában

A koppenhágai zsinagóga fennállásának századik évét nagy pompával ülték meg. Megjelent nagy kísérettel X. Keresztély dán király és végighallgatta az ünnepi szónok, a magyarországi származású Dr. Friediger főrabbi beszédét a nap jelentőségéről. Ez az első eset, hogy az uralkodó zsinagógában megjelent.

Newyorkban a szombattartók nyitva tarthatnak vasárnapon

Az amerikai „Somré Sabosz” közbenjárására a newyorki szenátus elrendelte, hogy azok, akik szombaton üzleteiket zárva tartják, vasárnapon nyitva tarthatnak.

Egy bombavető gyengéd elítélése Lemberghen

Két napi tárgyalás után elítélték április 20-án Zamborszky egyetemi hallgatót, aki egy halotti menethen robbantó bombát dobott abból a célból, hogy azután a zsidókra foghassa. Két zsidó fiatalember le is volt tartóztatva e miatt. A merénylő egyetemi diákok elítéltek két évi fogházra, de voltak vele szemben olyan kiméletek, hogy öt évre haladékos adtak neki büntetése megkezdésére, abból a célból, hogy addig befejezhesse tanulmányait. (Közben valószínűleg kegyelmet fog kapni.)

Vallási elmélkedés a 30 órás munkahétről

Amerikában legújabbá avval is kísérleteznek a nagymérvű munkanélküliség enyhíteni, hogy az ipari vállalatoknál megtiltják egy héten 30 óránál többet dolgozni. Hogy ezen rendszabály által a szombattartás könnyebben fog menni, azt már évekket ezelőtt kimutatam a „Zs. U.” hasábjain. Ugyanis nagyban előmozdítja ezt a nagyfokú week-end mozgalom is, melyből kifolyólag a nemzsidó közönség is úgy szeretné a heti munkaidőt berendezni, hogy két egymásután következő nap szabad legyen s így alkalma legyen egyhuzamban többet szórakozni, élvezni.

Most elérkeztünk oda, ahova igyekeztünk. Ha hetenkint csak 30 órát dolgozik az ember, akkor ezen munkaidőt 5 napra beosztva, egy napra 6 óra esik. Mit csinál a nap többi 18 órájával és a még hátralevő két teljes munkamentes napon? A nagy tömeg üüülni és szórakozni vá-

gyik. De a jóból is megárt a sok és a sok jót is megunja az ember. Azonkívül az üüüülés és szórakozás rendszerint pénzbe is kerül. Hogy kevesebb munka mellett, több jusson szórakozásra, — merész kívánság! Ezért, már gazdasági tényező is foglalkoznak a kérdéssel: mivel töltse a munkás a szabad idejét? Az tagadhatatlan, hogy a semmittevés a legnehezebb munka; sőt — sok gonoszságnak az előmozdítója. A munkások szabad ideje üüüívös kitöltésének kérdése, tehát a közre nézve sem lehet közömbös. Egy elsőrangú pedagógus azt ajánlja, hogy mindenütt rendezzenek be nyilvános könyvtárakat, olvasótermeket és szabad iskolákat; az ifjúságot pedig neveljék és szoktassák tudományszeretetre, hogy az a szabadidejét inkább az iskolában, mint mulatóhelyen töltse.

Örömmel vesszük e nagy pedagógus tervét tudomásul, mert csak helyesli és jónak mondja azt, amit a híthú zsidók már ősidők óta nemcsak vallanak, hanem cselekszenek is: szabad idejüket a tanházakban vagy otthon a Tan kultiválásával, tanulással töltik. A zsidó tanuláshoz a vallási oldalától etekintve is nagy értéke van, mert az, aki tanulni tud, vagy tanulni akar, bárhova kerül, a tanulással társadalmi kapcsolatokhoz jut, nincsen

elhagyatva, nem idegen, azonnal társaságot sőt barátokat szerez. De ami a legfontosabb: a tanulással nemcsak idejét használja fel a legértékesebben, hanem szellemét és lelkét nemesíti, tudását és hithűségét gyarapítja ezáltal az emberiség és vallásosság létráján folyton magasabb fokra emelkedik.

Ezután kétszeres feladatunk, hogy gyermekeinket, ifjainkat a Tóra szeretetére neveljük, mert csak a Tóra tanulással alapolozhatjuk meg azok jövőjét, csak a tanulással szerezhettük meg a lehetőségét annak, hogy időnként úgy használhassuk fel, hogy az testünk és lelkünk boldogítására szolgáljon. Az utóbbi világesemények tüzes jellel figyelmeztetik a zsidóságot arra, hogy boldogulást csak a zsidó hit keretén belül lehet megtalálni. Az I'tenben való hit ad az embernek lelki erőt, minden körülmény között egy jobb jövőben bízni, a hit edzi és teszi képessé, sorsát megnyugvással viselni!

Lówy Herman

ORTH. KÖSER PENZIO BALATONSZEMESEN

Ujonnal berendezett villában a Balaton fölötti magaslaton. Közvetlen kilátás a Balatonra. Parkirozott udvar. Elsőrendű házikoszt. Kérjen árajánlatot! Kohn Vilmos, Balatonszemese

x Minden magyar, német és angol könyv megjelenése után azonnal kiküldésönözhető Gondos Sándor zsidó és modern kölesönkönyvtárából. Kiküldésdíj P 1.50 a „Zsidó Ujság” előfizetőinek P 1.— Budapest, Andrassy-ut 67.

BECKERT HUGÓ

parókakészítő specialista

A legjobb modellek
állandóan rakódnak.

Budapest, Dob ucca 27.
(Skrek-ház) Lift.

A vilnai gaon és az orosz cár

A világhírű vilnai gaon, reb Elie Wilner, nagy kegyben állott az orosz cárnál. Bármily körülményes volt a cárhoz bejutni, a vilnai gaonnak nyitva állott az ajtó és akármikor jelentkezett audienciára, a cár szívélyesen fogadta, nagy élvezettel hallgatta bölcs s okos fejtegetéseit. Ha valamely kegyetlen rendeletet, g'sérót, adtak ki a zsidók ellen, a vilnai gaon minden befolyásával igyekezett azt még idejében elhárítani, ami sikerült is neki. Egy alkalommal a cár a következő kérdést intézte hozzá:

— Kedves barátom, magyarázd meg nekem, miért vannak népek, sokkal kisebbek, mint a zsidóság és mégis saját országgal bírnak, holott a zsidók szét-szórvva élnék az egész világban...?

— Felséges uram — válaszolt a gaon — nekünk is volt hajdan egy nagy orszá- gunk, de mivel vétkezettünk, száműzve lettünk. A száműzetésünknek oka volt az a nagy ok nélküli gyűlölet (szin'ass chinom), mely közöttünk uralkodott...

— Oh, hogy mondhatz ilyet — monda

haragosan a cár — ez nem igaz, mivel a tapasztalat az ellenkezőjét bizonyítja. Hiszen látjuk, hogy minden ünnepen és mulatságon a zsidók együtt táncolnak és vigadnak oly nagy örömmel, mely mutatja azt a nagy szeretetet, mely fennáll közöttük.

— Felséges uram — felelt a gaon — mindez csak látszólagos, de valóban tiszta szívűkből gyűlölik egymást...

Ez a válasz nem csak hogy nem nyugtatta meg a cárt, de még jobban felizgatva szöült:

— Ime, bizonyos határidőt adok neked, hogy kérdésekre megfelelő választ adjál, különben érezni fogod haragomat.

A vilnai gaont roppant kínosan érintette ez az incidens és hazaérve forrón fohászokodott az egek Urához, ajándékozta meg őt, egy megfelelő válasszal. Keresve kutatott könyveiben némi magyarázatért, de fáradsága meddőnek bizonyult.

Izrael őrzője azonban nem alszik és nem szunyad.

Történt, hogy a cár egy nagy társaságban vadászatra indult, egy Pétervár melletti erdőbe. Az erdőbe érve, szokás-

szerint, több részre osztott a társaság, hogy így minden irányban könnyebben lehessen a vadat felhajtani. A cár is elindult az adjutánsával egy külön irányban. Midőn már mélyen voltak az erdőben, egyszerre nagy égiháború keletkezett, óriási mennydörgés és villámlások reszkették meg az erdőt, úgy hogy a cár jónak látta visszatérni. A nagy sötétségben azonban eltévedtek és így bolyongtak éjjelig, midőn egy faluba értek. A falura mély csend borult, a lakosság álomba merült és sehohsem akartak ajtót nyitni, míglen egy házhoz értek, melynek ablakából fény szűrődött ki. A házban egy zsidó lakott, aki az idegenek bekopogtatására ajtót nyitott és beengedte őket; nyomban észre véve, hogy előkelő emberek, miért nagy tisztelettel fogadta és megvendégelte őket. Másnap a cár kérte a zsidót, hogy fogjon be és vigye be őket Szentpétervárra. A zsidó befogott és behajtván velük a városba, de a cári palotát környező utcába érve, megállította kocsiját mondván, tovább nem mehet, mert ebbe az utcába tilos egyfogatú kocsival behajtani. A cár azonban biztatta, hogy

Ünnepi zárandoklás régen és most

A mostani nagy peszachi turistavándorlás Palesztina felé sokban emlékeztet arra a korra, amikor ünnepi időkben valóban a Szentföld volt az egész zsidóság központja, amikor mindenütt indultak a hívők a szent városba. Különösen nagy volt a zárandoklás mértéke a második szentély utolsó századában, amikor Palesztinán kívül egész Elő-Ázsiában, a Földközi tenger mindkét partján és Olaszországban laktak zsidók. Hogy ez a zárandoklás óriási tömegeket vonzott a Szentföldre, erről Jozefus Fláviusz a görögül író zsidó historikus közöl adatait. Az ő híradása szerint milliók zárandokoltak Jeruzsálembe a diaszpóra (a zsidó szétszóratás) összes vidékeiről. Ilyen nagy tömeg elhelyezése természetesen igen nagy gondot okozott az illetékeseknek. A misna és a talmud erre vonatkozólag igen figyelmeztető adatokat közölnek. A misna elrendeli, hogy Ador hónap második felében, az esős időszak megszűnésével, küldjenek ki munkásokat az utak megjavítására. Épügy elrendelték, hogy az összes Jeruzsálem felé vezető utakon levő kutakat helyrehozzák, hogy a zárandoklók ne szenvedjenek vízhányt. Hogy a hívőknek lelkiülete alkalmas legyen a zárandoklásra, elrendelték, hogy a hivatásos siratók gyász esetében ünnep előtt 30 nappal ne keressék fel a gyászházaikat, hogy ne teremtsenek oly hangu-

latot, amely visszariasztaná a zárandoklókát a szentvárosból. A talmud arról beszél, hogy a zárandoklókknak ingyen adtak szállást. A főváros lakosai megmutatták nekik a szentváros látványosságait, a kohaniták vezették őket a szentélybe. Bár csak a férfiaknak kellett felzárandokolni, az egész család kerekedett utnak. A hagyomány szerint: az üresen hagyott házakban ez idő alatt semmi baj nem történt.

Hogy hogyan gyűlekezett a falu népe, hogy szervezkedett menetté, erről a hagyományos irodalom adataikat tartalmaz avval kapcsolatban, hogy leírja, miképen mutatták be a zsengeket (*bikürim*). Egy-egy falu összegyűlt — mondja a misna — a szomszédos nagyobb városba, innen elindultak a kerület székhelyére, ez idő alatt a szabad ég alatt táboroztak, hogy egy tető alá ne kerüljenek a halottal, vagy más tisztátalanító dologgal, amely számukra lehetetlenné tenné a szentélyben való megjelenést. Azután elindultak a főváros felé. A menet élén aranyozott szarvú, áldozatnak szánt ökör haladt, az utjukban szol-

T. vendégeim szives tudomására hozom, hogy vendéglőmet az idén is Dr. Ajtós E. Imre igazgató-főorvos ur villájában, Goldstein Ezra fő-rabbi ur felügyelete alatt, olcsó árak mellett május 20-án megnyitom.

Özv. Pollák Dávidné orth. köser vendéglős. Balatonfüred.

Nagy és kis menü rendszer.

csak hajtson, minthogy ő magára vállalja a felelősséget, mire a zsidó teljesítette kérését. A cári palota előtt megállván, a nép felismerte a cárt, földre borult előtte. A zsidó nem értette, kinek szól ez a nagy hódolat. A cár leszállt a kocsiról, hogy várjon, amíg magához hívhatja őt. Ezután felment palotájába, hol átöltözött cári ruhájába és felhívatta a zsidót. Így szólt hozzá:

— Tudd meg, hogy én voltam az, aki este hozzád bekopogott és mivel, annak dacára, hogy nem ismertél meg, méltóan fogadtál és megvendégtél, most bevonzlek kincstáromba és megengedem neked kiválasztani a legszebb drágakövet, amit csak akarsz.

A zsidó meglepetve hallgatta a cár ajánlatát és bármily nagy kedve és vágya lett volna a kincs megszerzése, rövid gondolkodás után így szólt:

— Felséges uram, nem fogadok el semmilyen ajándékot, amiért kötelességem teljesítettem. Elég jutalom az nekem, hogy abban a nagy és kiváló szerencsében részesültem, hogy felséges uramat, szerény hajlékomban fogadhattam és kiszolgáltam.

Bármikor emlékeztembe jut ezen nagy megtiszteltetés, a boldogság jóleső érzésével fogok visszaemlékezni ezen nagy napra.

A cárnak igen megtetszett a zsidó eme nagy hódolata és így szólt:

— Nagyon helyesen beszéltél, kedves barátom. De minthogy minden embernek van valami különös kívánsága, tehát ha jutalmat nem akarsz szolgálatodért, add elő szived kívánságát, hogy azt teljesíthessem.

— Felséges uram, válaszolt a zsidó, egyedüli kívánságom: miszerint az én falumban lakik még egy zsidó, kinek az enyémhez hasonló üzlete van és aki mint konkurrens, sok kárt okoz nekem. Ha kívánságom teljesíteni akarod, úgy távolítsd el konkurrensemet a falumból.

— Ohó, — kiáltott fel meglepetve a cár — mos már értem a vilnai rabbi szavait, hát mégis úgy van, ahogy ő állította, mert ime mily nagy a gyűlölet a zsidók között.

És szólt a zsidóhoz:

— Te együgyű ember, nemde megadtam részedre az engedélyt, hogy bármi-

tárokat énekeltek. Amikor a főváros felé érkeztek, elébük jött a főváros közönsége és üdvözölték őket, az iparosok abbahagyták munkájukat az ünnepélyes esemény tiszteletére, játszott a zene. Így érkeztek a szentély hegyéhez, ahol mindenki kezébe vette a kosarát a zsenge gyümölcsökkel (ezt még Agrippa király is megtette) és így mutatták be a zsengeket. Valószínűleg ilyen módon folyt le minden zárandoklás megrendezése.

Különösen nagy tömeg volt a peszachi-áldozat benutadásánál. Százerek tolongtak a szentélyben és csak egyszer történt szerencsétlenség egy öreg emberrel.

A szentély elpusztulásával tovább zárandokoltak a szentvárosba, majd később Javnébe, ahol a zsidóság új szellemi központja támadt. A hadriánusi üldözések alatt is belopózkodtak egyesek a Szentföldre életük veszélyeztetésével.

Mennyire megváltozott a helyzet! Pár nap alatt bármilyen országból el lehet éni a Szentföldet. Nem életveszély többé a szentföldi zárandoklás, ellenkezőleg: sokan menekülnek Palesztinába a más országokban dühöngő életveszély miatt.

Ilyen drága kincset, tetszésed szerint kiválaszthatsz magadnak, mely által úgy te, mint gyermekeid, sőt még azok utódjai is, minden gondtól mentesen, örökléte gazdagon élhettek volna, amit pedig viszszaadottál és csupán az egyedüli kívánságod, hogy a másik zsidótól, aki szintén élni akar, megszabadítsalak?

Ezzel az audencia véget ért.

Következő napra volt kitűzve a vilnai gaon kihallgatása.

A gaon látva, hogy elérkezett a határidő és még mindig nincs semmi válasz, megtört szívvel ment el a cári audienciára. De a cár, midőn megpillantotta a gaont, elébe sietett és megölelte őt, vezette be szobájába, majd így szólt:

— Csak most látom, hogy i'teni ember vagy, nincs szükségem többé a magyarázatodra, mert azt már egy epizód által önmagából megkaptam.

Erre elbeszélte neki az eseményt, ami vele történt és ezen időtől kezdve a cár még nagyobb szeretettel és tisztelettel viseltetett a gaon iránt.

Guttman József, Torna.

A Szentföldről

A palesztinai fő kormányzó elrendelte, hogy ha iparosok kétszázötven font tökével be akarnak utazni, úgy beutazási kérelmüket a legnagyobb jóakarattal intézzék el.

Jeruzsálemi jelentések szerint a mostani peszach ünnep különösen fényes keretben folyt le. Sok ezerre rugott a turisták száma. A nyugati fal

AZ ISKOLAI IDÉNYRE

a vidéken lakó szülők, ha gyermeküket a fővárosban jól akarják elhelyezni, forduljanak **VIRÁG GYULÁHOZ**, (BUDAPEST, VI. Ó-utca 42) ahol szigorúan rituális elsőrangú ellátás, gondos felügyelet és kitűnő nevelésben részesülhet két-három fiúgyermek. Az összes középiskolák közelében. Legjobb referenciák.

Zsidó bölcselet

Bachja ibn Pakuda

A középkori zsidó bölcselet két kiemelkedő válfaja a metafizika és vallásfilozófia között, az utóbbi nagyszerű mesterre talál *Bachja ibn Pakudában* (*Rabénü B'chájé*), akinck élete kevésbé ismert ugyan, de annál inkább munkássága, mely örök kincset hagyott az emberiség számára. Bachja a XI. század végén mint rabbi működött Spanyolországban. Itt, a középkori filozófianak ebben a centrumában íródott minden idők egyik legragyogóbb vallásfilozófiai műve, a *Külab al-Hidaja ila Faraid al-Kulub*, vagy héberül a *Szefer Tajrász chajavajs hal'voavajs*. Bachja ebben a művében a néphez fordul és egyáltalán nem célja megfoghatatlan és elérhetetlen mélységű filozófiai fejtegetésekkel bizonyítani a maga igazát. Mindig a felszínen marad és könnyed, népszerű formában tárja elénk mindazt, ami arra képes, hogy az ember hitét kimélyítse és I'tenhez való szeretetét életrekelte. Talán ennek az egyszerűségnek köszönheti ez a munka azt az óriási népszerűséget és elterjedtséget, amelynek valóban mind a mai napig örvendem. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy Bachja munkája minden tudományos alapot nélkülöz. A legnagyobb gondolkodók is ebben a munkában a teoretikának gazdag tárházát találják meg. Hiszen maga a szerző kijelenti ugyan, hogy célja csupán az, hogy a szív kötelességeire figyelmeztesse a zsidóságot, de egyúttal megmondja azt is, hogy ezt a célt teoretikus megismerés nélkül elérhetetlennek tartja. Nem érezhetjük át I'tenhez való kapcsolatunkat, ha nem ismerjük meg az I'tent, nem teljesíthetjük kötelességeinket, ha azoknak lényegét és célját nem látjuk tisztán. A hitben való elmélyedés megköveteli a hit alapjainak teljes megismerését. Éppen ezért szükségét éri Bachja annak, hogy munkájában részletesen foglalkozzék az I'ten fogalmával, mint a vallási életideál alapjával.

Az I'ten fogalmának tisztázása, I'ten létének többféle bizonyítása, egyedüliségének és egységének megállapítása mind-mind olyan fejezetek ebben a vallásfilozófiában, amelyeknek újbóli bemutatása feleslegessé válik, miután lényegileg nem tér el az eddig bemutatott gondolkodók felfogásától. I'ten lényének megfoghatatlanságába, létének tisztán fogalmi meghatározásába Bachja is belenyugszik és megelégszik azzal, hogy az i'teni cselekedetek és megnyilvánulások útján, I'ten léteire következtethet.

A világalkotó létének felismerése, az emberi kötelességek megismerésére serkenti Bachját. Itt a szív és test kötelességeinek elemzésébe bocsátkozik, azoknak gyakori ellentétét vagy párhuzamát fejtegeti, hogy így azután egy új szféra körvonalai bontakozzanak ki előtte, amely tulajdonképpen munkájának lényegét alkotja.

A szív kötelességei legmagasabb értelmüket akkor kap-

előtt hihetetlen sok hívő gyülekezett, de a kivonuló rendőrség, angol és zsidó hivatalnokok, a legnagyobb pontossággal irányították az elvonulást. Ele-gáns, modern, zsidó hotelekben, mind-két este nagy széderek voltak. A nagy templomokban óriási tömegek gyülekeztek. A jeruzsálemi két főtemplomban a világhírű Joszele Rosenblatt és Quartín, egykor magyarországi főkan-torok imádkoztak elő.

Haifában is nagy örömmel ülték meg az ünnepet, bár a város zsidó lakosságát nagy izgalomban tartotta, hogy megakadályozták egnéhány csoport külföldi turistának a partraszállását. Egy romániai és bulgáriai csoportnak nem engedték a partraszállást, mert nem mutathatták föl a szükséges pénzüsszeget, egy lengyel cso-

port pedig börtönben volt. A haitái hitközség ellátta a csoportokat az összes szükségletekkel, a vezetők pedig meglátogatták őket. A legkíméletlenebb bevándorlási hivatalnok egy — Chajimsohn nevű ember. A zsidó lapok azt írták, hogy a turisták vigye-nek haza magukkal kellemes emlékeket, de vigyék magukkal Chajimsohnt is...

KOLLER, MŰSZAKI IRODA

CSILLÁRGYÁR

VILLAMOS ÉS GÁZBEREN-DEZÉSEK, FÉMÁRUGYÁR-TÁS, VILLAMOS MOTOROK ÉS VENTILLÁTOROK. VÉTEL, ELADÁS ÉS CSERE ÁTALAKÍTÁSOK.

BUDAPEST, VIII., DOBOZI-U. 16. TEL. 31-3-37.

ják, amikor az embernek I'tenhez való viszonyáról kezdünk be-szélni.

Bachja a szív államának alkotmányát szerkeszti meg akkor, mikor a bűnös embert I'ten közelébe igyek-szik hozni, mikor a szennyes emberanyagot az Ur di-csőségének fényárában akarja tisztára mosni.

I'tennek és az emberi léleknek egymáshoz való viszonya képezi Bachja főproblémáját. Ha az ember a Teremtő fenséges nagy-ságának csodálatába merül, ha bölcseséget, mellyel ezt a világot kormányozza, alaposan megismeri és saját gyengeségét és tehe-telenségét átérzi, akkor megtalálta az utat, mely I'ten sze-retetéhez vezet. Ez a gyönyörű szentencia tehát, mely úgy szól, hogy az általános megismerésből fakad a szeretet, és amelyre később oly sok gondolkodó alapozta bölcseleti rendszerét, itt, Bachjánál találja meg eredetét. I'ten lényének megismerése szeretetet fakaszt az emberi lélekben a világ teremtetője iránt és ennek a szeretetnek a tudata egyszersmind üdvösséget is jelent az emberi lélek számára. Itt azután már a túlvilági élet kihang-sulyozása is érezhetővé válik.

I'ten behelyezte finom teremtményét, a lelket, az emberi testbe, hogy e világ fájalmát és gyötrelmeit végigszenvedvén megtisztulva egykor majd magához emelje és örök boldogságban tartsa többi kiválasztott és kedves teremtményei között. Mintha a misna szava szólna hozzánk: „e világ csak előcsarnoka az el-jövendő boldog világnak.” Bachja mégis egy lépéssel tovább megy. A Talmud számára ugyanis az egyén célja tényleg a túlvilági élet, az erkölcsi és vallási parancsolatoknak e világon való teljesítése azonban nem bír kizárólagos eskatologikus jelentőség-gel. Az i'teni törvények teljesítése e világon primár és aktív jelleg-ben bírnak, vagyis függetlenül minden túlvilági gondolatától, ön-magukban rejtik értéküket, a túlvilági élet csak jutalom az i'teni parancsolat tisztelhetartásáért, de nem csak és kizárólagos célja az erkölcsi ténykedésnek. Bachjánál ez az aktív jelleg a tiszta úgynevezett katarctikus, vagyis bevezető jelleg mellett ve-szít jelentőségéből, amennyiben az erkölcsösség lényegileg egyes-egyedül arra szolgál, hogy a lélek általa az anyagiasság kötelé-keitől megszabadulván, ismét I'tennel egyesülhessen, ez a világ azonban csak bevezetője a túlviláginak.

A test jogait mindezek ellenére sem tagadja meg Bachja. A testben I'ten bölcsességének megnyilvánulását látja és a radikális askétizmus, amint ez a régi népeknél divott, a lélekre ép oly kártékonyan hat, mint a túlzott anyagias élet. Híve azonban egy mérsékelt askétizmusnak, mely ott örködik a lélek felett az élet zajos vásárában. Az ember csak dolgozzék és munkálkodjék, ez a munka és élethivatás azonban ne okozza a lélek eldurvulását. A lélek mindig I'ten felé legyen irányítva, mert arra fogja egy-kor útját venni.

Dr. Stern Salamon

A németországi helyzet

Az „Israelit” legutóbbi számának megrendítő tónusú vezércikke azt mondja:

— Az anyagi javak, amelyek koc-kára vannak téve, bizonyára nagyon fontosak, de élethevőgőn fontos csak kis része annak, amit anyagiakban bírtunk és amihez hozzászoktunk. Igé-nyeinket le kell fokozni és ha képesek leszünk erre, akkor a zsidóságot nem lehet olyan könnyen kiszorítani. De amit e nehéz időkben nem nélkülözhetünk: a szellemi tartás, amely a zsidó hívőnek gerincét erősíti, akaratát acé-lozza, hogy maradjon egyenesen és mentse át a becületet és a szellemet a jelenen keresztül a jövőbe. Manap-ság gyakran kénytelenek vagyunk el-tűnni olyasmit, ami a *becületünkbe* vág. De amíg tudjuk, mik vagyunk, amíg tudjuk, hogy az ellenünk han-goztatott inszINUÁCIÓK minden alapot nélkülöznek, addig meg van a becületünk. Természetesen fennáll a ves-zély, hogy a rendkívüli viszonyok ál-tal, amelyek társadalmon* és jogon kívül helyeznek bennünket, szellemileg és lelkiileg elsorvadunk. Azért tartozunk mindent elkövetni, hogy még a legnagyobb nélkülözés se nyomorítson meg szellemileg és hogy a legmélyebb lealázás se rabolja el a jobb jövőbe vetett hitünket. S kötelességünk az őseink példáját követni: minél súlyo-sabbak az idők, annál komolyabban kell gondoskodnunk fiataljainknak a Tóra szellemében való neveléséről, ami által a zsidóságot a jövődö generációba átmenthetjük.

Egy bécsi kereskedő egy vallásos német zsidótól a következő levelet kapta:

... Mindezek ellenére és dacára az ünnepeket örömmel ültük meg. Nálunk már nem azt kell mondani, hogy az embernek *legyen* I'tenben való bi-zalma (bitochajin), hanem nálunk már ez a jelszó: „Van bitochajin I'ten iránt.” Már nem is aggódunk, mert már úgysem használ semmi sem. És ami másoknak elrabolja az álmát, hogy mi lesz a vagyonnal, azon mi már túl vagyunk, az már nekünk inkább nyugalmat szerez.

Egy angol lap közli egy Londonba kicsempészett levélből: „Nem tudom mit tegyek két gyermekemmel. Az iskola pokollá lett számukra. Nem bír-ják tovább a szenvedéseket. A fiu nem akar menni már. Kétségbeesetten ül otthon és nyugtalanul jár fel s alá a lakásban és az üres izületelységben.

A leányom még jár az iskolába. Leg-alább a tanítónő nem segít, amikor a többi osztálytársnője kínozza. Néha még barátságosan rá is pillant. Ezét jár még az iskolába. Feleségem és én is reszketünk, amikor reggel elmegy és reszketünk, amikor csendben és ag-godalmas léptekkel hazajön. Most már nem mesél semmit és mi nem merjük kérdezni. Nem tudjuk mit is mond-junk gyermekeinknek. Hogyan vigasz-taljuk őket? Mi lesz belőlük, ha ezek a szenvedések nem szűnnek meg”...

Német zsidók Palesztinában új várost építenek(?)

Párizsból jelentik: Berlini zsidó csa-ládok megbízottja Marseilleből gőzö-sön útnban van Palesztina felé, ahol a Németországból távozni készülő zsi-dók egyrésze várost akar alapítani. A gőzösön a megbízotton kívül még mintegy száz menekült zsidó van út-ban Palesztinába.

Tulsók a zsidó frontkatoná

A berlini ügyvédi kamara élére kiren-delt állami biztos, akinek a célja a zsidó ügyvédek közül kiválasztani azokat, aki-ket a bírósághoz lehet engedni, legutóbb különös cikket írt, amely mélyen bevi-lágít a feneketlen gyűlölködés hihetetlen rosszindulatára. Az első időben tudvale-győleg úgy volt, hogy azok az ügyvédek, akik a fronton voltak és kitüntetések-et kaptak, a működésüket tovább folytathatják. Valószínűleg kiderült, hogy tül-sök zsidó frontszolgálatosoknak tekinteni, akiknek családijában árvajérrel való elkeveredés mutatkozik. Szóval: ha a hivatalokból ki kell dobni az embereket, akkor a kike-resztelkedettek és a keresztény ház-aságot kötötték, vagy a keresztény nagy-apáktól származottak közönséges zsidók: viszont, ha zsidó frontarcosokról van

szó, akkor érdem a kitérés s zsidó ked-vezményekben azokat kell részesíteni, akik már megmutatták, hogy nem óhaj-tanak a zsidóság körében megmaradni.

A frankfurti Jesiva megnyílt

A rendkívüli viszonyok dacára megnyílt a frankfurti Jesiva. Dr. Breuer József rabbi-jesivavezető megnyitójá-ban rámutatott a Jesiva fontosságára, a német zsidóság részére. A frank-furti Jesiva, úgy mond, a jelenlegi szor-morú időben különösen nagy jelentő-séggel bír a német-zsidó ifjak vallási kiképzése terén.

Keresztény tiltakozás

A hollandiai protestáns egyház ártírt a hollandiai zsidó hitközségi szövetséghez, amelyben kifejezik a legmélyebb együtt-érzésüket az üldözött zsidók iránt, tiltakoznak a jogfosztás ellen és kijelentik, hogy a fajgyűlölet és antiszemitizmus össze nem egyeztethető a keresztény lel-kiismerettel.

Ludendorff: a bibliát meg kell szüntetni...

Hitlernek elődje a fajvédelem hirde-tésében Ludendorff generális volt, aki a vesztett háború után visszavonult és el-lentámadásait, ha már a nagy entente el-len ez nem tehetette, a zsidóság ellen kezdte intézni. Neki még a hitlerizmus sem elég radikális és általa kiadott, „Volkswarte” című lapban azt mondja, hogy elzsidósodásnak és a német nép gyökértelenségének a főokát kell megszüntetni: a bibliát, az őtestamentumot. Ha a nemzeti forradalom nem fogja az iskolából és a népelétekből az őtestamen-tumot kiszorítani, akkor tönkre fog menni a nemzeti forradalom. Látjuk tehát, hogy Ludendorff teljesen következetes. Most csak arról van szó, mit mond ehez az evangélikus papság, amely száz száza-lékban csatlakozott Hitlerhez és a kathyolikus papság, amely várakozó állapont-tal foglal el és tiltakozni nem mer.

Legművészbib
parókát
 már 40 év óta
P E S S L
 udvari hölgyfodrász és kozmetikai intézet
 hajmunka műhelye készíti.
 Budapest, IV., Váci-utca 19.

Kóser hús beszerzése

Badenben tudvalevőleg elrendelték, hogy külföldről sem szabad rituálisan lemeztett húst behozni a tartományba, hogy ezzel megkínózhassák azokat a vallásos zsidókat, akik kóserre reflektálnak. Most a német mézárások lapja propagandát csinált emellett, hogy az egész birodalomban tiltsák el az ilyen húsbehozatalt, mert félni kell attól, (ezt nyíltan bevallják), hogy a zsidóság egy része hússzükségletét kívülről fogja beszerezni. A helyzet jelenleg az, hogy a birodalom többi részeibe még behoznak külföldi húst. Nevezetesen Dánia exportál kóserre levágott marhákat nagyobb mennyiségben.

Eddig 50.000 zsidó vándorolt ki

Genfből táviratozzák: Népszövetségi körökben hangoztatják annak szükségességét, hogy szervezenek meg nemzetközi zsidóvédelmi bizottságot, amelynek az lenne a feladata, hogy a világ különböző államaival érintkezésben, végrehajtsa a menekült zsidók elhelyezését. Genfben számolnak azzal, hogy az eddigi 50 ezer kivándorolton kívül még, mintegy száz-ezer zsidó fog távozni rövidesen Németországból.

Zsidó humor

Reb Zórachnak panaszkodik egy ismerőse, hogy itt a széder és még nincs semmi peszachra valója. Reb Zórach részvétellel hallgatja, aztán így szól:

— Ez csakugyan szomorú dolog. Látnod, én sem vagyok gazdag ember, de már napok óta fél-peszach van nálam.

— Hogy, hogy fél-peszach???

— Hát egyszerűen úgy, hogy napok óta nincs a házamban egy darab kovász kenyér, most már csak hiányzik a kovásztalan, a bor, a tojás és hasonló apróságok...

Bölcs Salamonról tartja a legenda, hogy egyizben, mikor bujdosott, betért a vihar elől egy szegény emberhez, aki szívesen nyitotta meg előtte a hajlékát. Midőn azonban ezt bejelentette feleségének, az asszony kereken kijelentette, hogy ő Salamon királynak szállást nem ad.

— Miért? — csodálkozott a jámbor férfi.

— Olyan embernek adjak szállást, aki azt írta, hogy „ezer férfi között találtam egy igazit, de ezer asszony között sem találtam egyet“!

A vitát hallotta bölcs Salamon király is, aki erre így felelt:

— Az asszonyok kedvéért írtam ezt. Én ismerem a férfiak és az asszonyok lelkét egyaránt. Ha azt mondtam, hogy „ezer férfi között találtam egy igazit“,

Minden zsidónak

fontos

hogy

Weisz Mendel

ujjonnan megnyitott

pompás

orth. כשר vendéglőjének

fehértermét

megtekintse, ahol a zsidóság elitje rendezi

esküvőit,

társasvacsoráit

Menü: (4 tál étel) P 1.30.
Egész éven át כשר של חם
pálinkák, chόμεcz árban
Saját szüretelésű borok.

Családi összejöve-

telek olcsó rendezése:

halpaprikás

állandóan kapható

50, 60 fillér

WEISZ MENDEL

orth. vendéglője

BUDAPEST

Wesselényi- és Kazinczy u.
sarok.

Cimre ügyelni!

(Sürgöncim: Orth. Weisz,
Budapest Wesselényi-utca)

akkor jó szolgálatot tettem az asszonyoknak és a férfiaknak egyaránt, mert így minden asszony meg van győződve, hogy az ő férje az az igazi! De ha azt írtam volna, hogy „ezer asszony között találtam egy igazit, akkor minden férfi azt hinné, hogy a másikkal a felesége az az igazi és ez nem vezetne jóra. Jobb tehát, ha meg vannak győződve, hogy az „ezer között egy sincs“.

Reb Bórech érezte, hogy egészségi állapota romlik, elment egyik barátjával az orvoshoz, aki a legszigorúbb alkoholtilalmat rendelte el. Mikor visszajöttek az orvostól, betértek egy vendéglőbe. Reb Bórech egy porciót erős szilvriumot rendel. Barátja felháborodva szól:

— Tönkreteszed magad! Már is lefelejtetted, mit mondtam az orvos?

— Cholile — felel R. Bórech — csak nem gondold, hogy ennyire feledékeny vagyok! De gondoljuk, hogy egy órával később mentünk az orvoshoz.

Reb Tanchem bement egyszer egy vendéglőbe és rendelt egy pohár sört. Mikor megnézte, látja, hogy félig hab. Erre odahívja a vendéglőst és előadja, hogy tudna neki egy jó tanácsot adni, amelyből kifolyólag kétszer annyi sört adhatna el, mint eddig és ezért a jó tanácsért csak egy pohár sört kér ingyen.

— Nagyszerű — lelkesedett a vendéglős és gyorsan hozott még egy pohár sört, amely persze szintén félig hab volt.

— Az én tanácsom nagyon egyszerű — szól Reb Tanchem — ezentől adj minden vendégednek tele pohár sört, ahelyett, hogy félig habbal töltsd meg és akkor épen kétszer annyi sört fogsz eladni...

SCHÜCK JENŐ orth. fiuinternátusa
Budapest, VII., Kerlész u. 32.
Szeretetteljes gondozás
Elsőrendű referenciák
Méréselt árak. Prospektus.

— R. SIMON DOV ELLNER z. c. l. *Salgótarjánból* jelentik nekünk: Salgótarjánban az elmúlt peszach ünnep örömet szomorú gyászszet zavarta meg. R. Simon Dov Ellner, aki igazi *caddik* módjára élt, 67 éves korában váratlanul elhunyt. Páratlan lelkitisztasága, igazi *chaszidüss* *ii'prisüss*-től tettett életmódja és szeretetreméltósága által megkülönböztetett tiszteletnek örvendett. Halálós ágyát *Jomtov* második napján csaknem az egész hitközség állta körül *jecciasz* *nesomó*-nál. Veje Müller Sámuel pásztói főrabbi, Günczler Vilmos salgótarjáni rabbi (Fehérgyarmat megválasztott főrabbi) és a megdicsőült fia méltatták érdemeit a *levájó*-n, melyen az egész hitközség részt vett. — תעציה

HIREK

NAPTÁR

Sabosz Emajr, Ijor 17. IV. Perek

Gyertyagyújtás (Bpest): 6.55

נשח kimenetele " 7.55

— Vasárnap: Lag-boajmer —

— AZ „ORSZÁGOS TIFERESZ BACHURIM“ f. hó 14-én, Lag-boajmer napján tartja II. kongresszusát (Laudon u. 3.), melyre ezuton is meghívja a T. B. egyesületeket.

— A MUNKÁCSI FŐRABBI MISKOLCON. A miskolci szefard imaegyesület jelenti: „Főt. Spira Lázár munkácsi főrabbi, több ízbeni meghívásunkra, jövő hét (Behar-Bechukajszej) szombatjára városunkba érkezik, ahol vendégünk lesz.“

— A NYIREGYHÁZI ORTH. HITKÖZSÉGNÉL lefolyt részleges választás során a Németi-párt győzött: Weisz Béla alelnök, Hönig Jenő pénztáros, Farkas Antal ellenőr, Friedmann Jakab és Keller Márkus gondnok; Freund Zsigmond, Blau Mór és Friedmann Henrik tanácsnok. Képviselőtestületbe beválasztottak: Friedmann Zélig, Karfunkel Sámuel, Leimsieder Jakab, Reiner Benő, Rosenwasser Adolf, Schreiber Sámuel stb.

— A DEBRECENI ORTH. TALMUDTÓRA egyet tisztújítása: Jungreis Jakab elnök, Bernfeld Ernő ügyv. elnök, Paneth Lajos és Steinberger Vilmos alelnökök, Guttmann Mór pénztáros, Goldstein Ármán ellenőr, Glück József gondnok, Krausz Ábrahám titkár. Előljárók: Schreiber Jakab, Mandel Samu, Teitelbaum Izráel.

— T. B. UNGVÁRON. Uzhorodon megalakult a Tiferesz Bachurim egyesület, amelynek alapszabályaiban kötelezőleg élt van írva minden tag részére a naponkénti siür-előadásra való megjelenés. Előadónak megválasztották Rabbi Majse Grünwaldot, a jorai főrabbi fiát, a hírneves néhai huszti főrabbi (*Arügass ha-Bajsem*) unokáját. Elnök lett Stern Sándor, alelnök Friedmann N., gaboim: Tabovits, Gellisz; pénztáros Stern Lázár, ellenőr Rosner A., titkár Katz Ch., előljáróság: Grünwald, Sand, Kornfeld, Stern Lévi, Rubin, Davidovits I.

— AZ ABAUJSZÁNTÓI ORTH. HITKÖZSÉG tisztújítása: Fried Menyhért elnök, Rosenberg Manó és Schwarcz József alelnökök, Feldmann Benjamin templomelőjáró, Klein Sámuel pénztáros, Glück Ernő ellenőr, Klein Sándor gazda.

— A VÁSÁROSNAMÉNYI HITKÖZSÉGI választások: Klein Adolf elnök, Grünberger Ábrahám alelnök, Weinberger J. gondnok, Winkler J. pénztáros, Kun I. ellenőr. Képviselőtestület: Mandel Sándor, ifj. Kepecs Márton, Grosz József stb.

— SZIJÜMÜNNEPÉLY — NAGYKÖRÖSÖN. Az Alföld e nevezetes városáról senki sem tételezné föl az ott uralkodó vallási viszonyok következtében, hogy ott valamilyen talmudi traktátust befejeznének nyilvánosan. Pedig, hogy ilyesmi megtörtént, arról szól következő tudósításunk: „Grünbaum Szináj nagykörösi lakosnak Semüél (Jenő) fia Semini szombatján tartotta bármicvó ünnepét a nagykörösi templomban. A templomból az egész közönség az örömszülők házába vonult, hol a Barmicvó barátaival és Grósz rabbi úrral az együtt tanult (házigő) traktátusra szokásos hadron-magyarazzattal a szijümit megtartották.“

— FLEGMANN SÁMUEL KORMÁNYFÖTANÁCSOS. Abaujszántóról jelentik: A világszerte ismert Flegmann Sámuel abaujszántói hegyaljai bornagytermelőt a kormányzó Ófelméltósága kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki. Ezen magas kitüntetés olyan férfiúért, aki ezt évtizedes áldásos közszereplésével méltán kiérdemelte. Nagy műveltsége, széles látóköre, sziklaszilárd jelleme és fenkölt gondolkodása predestinálta őt e

magas fokra. Ugy a saját ösrégi cégében, mind a helybeli takarékpénztár elnöki igazgatója, mind vármegyei bizottsági és iparkamarai tag a legnagyobb ügyszerepével, kiváló szakavatottsággal tevékenykedik, melynek nyomán áldás fakad. Már békében, midőn még Kassa volt a vármegye székhelye, eseményszámba mentek a vármegyei bizottsági ülésen tartott ki-

váló szónoki tehetséggel előadott közgazdasági fejtegetései. Oroszlánrésze van a Kassa-Hegyalja létesítésében. Puritánságával és koncilians modorával felekezeti különbség nélkül mindenki nagybecsűlését, tiszteletét és szeretetét vívta ki. Hitközségéhez, melynek 40 év óta választmányi tagja, hűséggel és szeretettel ragaszkodik. A hitközség ez alkalommal meleg szeretettel ünnepelte. Fried Menyhért elnök szép szavakban tolmácsolta a hitközség jó kívánságait. Stern Adolf hitk. titkár átnyújtotta a választmányi üdvözlő jegyzőkönyvét. Az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet az ovációért.

— NEM LESZ HANGVERSENY A DOHÁNY UCCAI TEMPLOMBAN. Plakátok adják tudtára a közönségnek, hogy Sirota városi főkantort, részben keresztény művészek közreműködésével, hangversenyt rendez a Dohány uccai templomban. Több oldalról fordultak hozzánk hogy ezt kritikailag szóba hozzuk lapunk hasábjain. Nem tettük, mert a neolog hitközség belügyének tekintettük. Most azt halljuk, hogy az egész hangverseny elmarad. Ez a legjobb megoldás.

— HALÁLESET. Szikszórol írják: Schwarcz Jakab, a T. B. egyesület egyik legkiválóbb tagja f. hó 1-én 27 éves korában meghalt. Temetésén heszpedet tartottak: Jungreis Lajos, Schück Antal rabbi, Goldberger Lipót, Goldberger Simon. A *Tiferesz Bachurim* nevében Kaufmann Jenő mondott szívbe markoló gyászbeszédet.

Neuvirth Testvérek

óras és ékszerészek
BUDAPEST VI., KIRÁLY-UTCA 28.

Brillians, ékszerek, ezüst dísz tárgyak, gyertyatartók, menórák, serlegek, tórafelszerelések nagy választékban. Olcsó árak. Alkalmi vétel. Saját műhely. Brillians, arany és ezüst beváltás.

SZOMBAT ÉS ÜNNEPNAP ZÁRVA

PARÓKA
különlegességek

Modern és tartós kivitel
Tartós ondolálás, alakítások
Olcsó árak

ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII., CSÁNYI U. 12
(Király ucca sarok)

Telefon: 31-0-79.

— **ELTÜNT FIU.** Schwarcz Béla 11 éves kisvárdai fiú az ünnepek előtt eltávozott szüleitől s azóta nem jelentkezett. Rendes termetű, sovány, hosszúk arcú fiú. Ha valahol rátalálnak, küldessék haza hatósági úton szüleihez. Apja Schwarcz Lipót szegény világtalan ember.

— **BEKÜLDÖTT HIREK.** A *Magdolna-utca* 15. sz. (Mayer rabbi féle) imaházban ezentúl reggelként kétszer: 6 és 7 órakor imádkoznak. — A *nyíregyházi* T. B. új tisztikara: Steif Ignác elnök, Kohn Ernő alelnök, Eisenberg Miklós pénztárnok, Németi Tibor ellenőr, König Ernő gondnok, Amsel Mór könyvtáros, Neufeld Jenő jegyző, Friedmann Lajos, Mandel Henrik, Fried Ferenc tanácsnok; Eisendorfer Jenő, Höngig Zoltán, Leimsieder Zoltán számvizsgálók. — A *felsőbrányi* T. B. tisztikara: Reisz Emil elnök, Schlesinger Bernát alelnök, Ceizler Menyhért pénztáros, Schwarcz Dezsó ellenőr; Weissenstein Andor, Kleinmann

Ferenc előjárók. — A *sámsoni* T. B. választásai: Iliovits Gábor főrabbi díszelnök, Weisz Jenő elnök, Weisz I. gondnok, Wertheimer B. ellenőr, Lusztig S. pénztáros, Bleier L. könyvtáros. Biz. tagok: Schreiber A., Wertheimer J. és D., Herstein I., Klein M., Bleier B. — A *galantai* „Chabürasz Talmidim” részére Magyarországból a köv. összegek érkeztek: Schwarcz Ernő Győr (gyűjtés) 14 P; Rosenthal Jenő Miskolc 10.50; Weiszberger testv. Hajduszovát 10; Weiszberger Dávid Szakály 5. (Haas-lakodalmi sürgöny-megváltása) 6; (Buchsbau lak.) 3; ifj. Weisz Miksa B.-gyarmat (gyűjtés) 4.30; Klein József és Kestenbaum Kiszvárd 3—3; Süßmann Marci Bpest 4; Reiner I. és L., Friedmann Efrájim Ujpest, Noé Lajos Nyírmada 1—1, Hoffmann M. Cserna 1.50, Berger H. Ujpest 0.60.

Gestner Imre (Amrom) Ujpest, Király-u. 47. Telefon: 94-5-60. Budapesti ékszerőrszede-
**tag. Mindenféle órák, arany-, ezüst-, briliáns-
árak alkalmi áron való megbízható beszer-
zési forrása. Kívánatra választékot küld.**

NOVY SMOKOVEC! Orth. kóser Müller-pensio
(Ujtátrafüred) Modern szobák, kitűnő ellátás, mérsékelt árak. Egész évben nyitva. Telefon: 2.

PARÓKA
elsőrendű kivitelben a
legjutányosabb áron
Visó Márknénál
VII. Király u. 1. (Orczy ház)
kapható.

Első forrásból kaphat
ezüst tórafelszerelést, szé-
dertálat, gyertyatartót
menorát, arany, ezüst és briliáns
ékszereket, órákat
Heiden Leó
ékszerésznél,
Budapest, VII., Király-u. 21. Tel.: 38-1-10.
Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árak

Parókák divatos,
izléses
hullámos hajból csak
PIECHNIK ÉS MECHTL-nél
Budapest, IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

Családi hírek

(Négy sorig 4 P, azonfelül soronként 1 P)

Schächter Sáriát Vácra eljegyezte **Glück Sándor**, Bpest. (A váci jesiva vezetősége szívélyesen gratulál a vőlegénynek, mint volt charifüsz-gabójának).

Gross Annuska Ujpest, **Weiner Miksa** Jászkarajenő, jegyesek. (Minden külön ertesítés helyett).

הננו מביעים ברכת מלא מברכה לברך הכרנו
אהובנו נבאי דישבהנו היה החתן תמים למעלות
מרים כתיב משא נאלישוד ניי מקימ כי
משאכא לרגלי ארושיו עם כח הרבני מויה
אליעור דוד האפסמאן ניי מסה יהי שיוונך
יעלה יפה יסרה תלמידי ישובה הרמה מנסה

Szerkesztői üzenetek

Encs: Az izr. katonák rituális étkezé-
sére vonatkozóan a m. kir. honvédelmi-
ternek a „Honvédségi Közlöny” 1930.
aug. 1-i számában megjelent, 59.954/2.
1930. sz. körrendelete intézkedik: „Az iz-
raelita vallású katonáknak, mindazon
esetben, amikor azt a szolgálat érdeke
megengedi, a rituális étkezést laktanyán
kívül lehetővé akarom tenni. Ebből ki-
folyólag megengedem, hogy az izr. val-
lású katonáknak saját kérelmükre, a köz-
étkezési pénz és kenyérváltás rituális
élelmelés céljára kézre fizetessék”. —
Jánk: 1920. ápr. 28. = Ijor 10. — **Polgár:**
Alexander Vilmos munkatársunk címe:
Jerusalem, P. O. B. 821. — **Sch. E.:**
Oetker-féle vanilin-cukor és sütőpor
hechserrrel készül; ellenben a Debora va-
niliakrém nem, s ennél fogva nem tudni,
vajjon nem-e agályos rituális szempont-
ból. — **L. K.:** Ha Lag-boajmer vasárnap,
akkor az előző pénteken nyíratkoznak.

Nyilttér*)

Alulírott az ógyallai hitközség szolgál-
latában állok, mint kántor-metsző. Hitköz-
ségem felmondott nekem, de az ügy meg
nincs elintézve. Mindezekre való tekintet
nélkül, április 19-én d. u. 3 órakor meg-
jelent lakásomon a végrehajtó két csend-
őrrel s felszólítottak, hogy hagyjam el
lakásomat. Mivelhogy — a közben össze-
gyűlt felizgatott tömeg láttára — a mun-
kások nem akarták kihordani butoraimat,
a kilakoltatás abba maradt. Később azon-
ban, este felé, amikor apró gyermekem
már lefeküdték, a hitközségi elnök mun-
kásai felrakták a szekerekre a butoraimat
és erőszakkal áthurcolták Bagota köz-
ségbe. Rettenetes tragédiát és chilül ha-
sémot foglalnak magukba e sorok!

Felszólítom ezek után kartársaimat,
hogy ne szegődjenek az erőszak szolgál-
latába s addig ne pályázzanak az állásra,
amíg a községemmel való ügy nincs elin-
tézve. Sajovics Herman (Stara Dala)

*) E rovatban közöltékért, a szerkesz-
tőség nem vállal felelősséget.

Az Aguillár-család

Elbeszélés. 47. Irta: Dr. Lehmanu, mainzi rabbi
(Fordította: MÜLLER IGNÁC)

Don Diegó levelet írt a főbírónak s kérte őt arra,
hogy a két gonosztevő kivégzését minél előbb eszközölje;
azután a hóhért magához hívatta és négyszemközt titok-
ban beszélgetést folytatott vele. Vajjon mit tárgyaltak oly
titokban?...

Következő nap a lélekharang szomorú kongása a spa-
nyol főváros összes utcáin végighangzott. Madrid egyik
nagy tere *Plaza de la Cevada* volt a vesztőhely. Óriási
tömeg gyülekezett össze, hogy végignézzék a látványossá-
got. A halálra ítélteteket lassan hozták szamarakon, ame-
lyeknek a fülét levágták. Mindkét halálraítéltet hosszú fehér
ingbe volt öltözve, fején zöld süveget viselt és a zöld sü-
vegen látszott a fehér kereszt. A szerencsétlenek mindkét
oldalán lovaskatonák mentek, utána következtek a szerze-
tetmunka végzésére alakult egyesület a *Paz y Caridad*
(béke és könyörület) emberei. A kivégzettek előtt haladt
lassú léptekkel a fogház lelkésze, egynéhány szerzetes
egyhangú síri hangon ismételi a halotti szolozsmákat, mi-
alatt a *Paz y Caridad* két-két tagja kezében egy csengőt
tart, megkongatják és a halotti imákat kíséretes hangok-
kal kísérik, közben pedig kiáltják: „Adjatok adományokat
a kivégzendők lelki üdvére mondandó misék céljaira.”
Fray Balthazar egészen össze van görnyedve, előzőleg a
dominikánusok rendjéből kitaszították és papi ruházatától
megfosztották. Mélyégesen megbánta a cselekedeteit,
még a vele kivégzendő Lopez-en is segítene szívesen, de
már elkésett, hiába vonta vissza a Lopez-re vonatkozó val-
lomásait, nem adtak neki hitelt.

A szerzetest viszik a vesztőhelyre, a kivégzés egyné-
hány percig tart, és Szent Milán templomának tornyairól
élesen belerikolt a lélekharang. Most következett a sor
Lopezre. Megkezdődik a kivégzés és akkor a kötél lesza-
kad, a delikvens leesik és a *Paz y Caridad* egyesület képví-
selője megérinti az ő pálcájával a halálraítéltet, már pe-
dig a törvény azt tartja, hogy az a halálraítélt, akinél a
kötél leszakad, a törvény betűi szerint már kiállta a bün-
tetését és immár az egyesület oltalma alatt van, az gon-
doskodik fölötté igyekszik a halálból megmenekülni
rendes embert faragni.

Az egész nép nagy örömmujongásban kitört, „Meg van
mentve, meg van mentve” kiáltják és éltetik az egyesület
képviselőit. De, hogy a kötél nem véletlenül szakadt le,
azt senki sem tudja, csak a hóhér és — Don Diegó. (Most
már tudjuk, hogy mit tárgyalt oly titokzatosan a püs-
pök a hóhérral.)

Az Aguillár-család halálos ellensége tehát immár láb
alól lett eltéve, megkapta az ő jól kiérdemelt büntetését az

általa okozott sok szenvedésért és fájdalomért, de ezáltal
a bebörtönözött Annuciata, leánya s két rokonuk még nem
nyerték vissza szabadságukat. Hiába igyekezett Don Diegó
hatni az inkuizíció bíróságnak tagjaira; nem sikerült neki.
Ezek ragaszkodtak ahoz, hogy a foglyokat ne bocsássák
szabadon, amíg nem lettek újból kellőleg kihallgatva és
torturának alávetve.

Diegó ezeknek a tárgyalásoknak folyamán szorgalma-
san látogatta anyját és testvérét, ennek vőlegényét és
Franceskát. A börtönben tett második látogatásánál már
levetette az álruháját s Donna Franceska nem csekély há-
mulatára és meglepetésére megtudta, hogy az előtte álló:
— Avilla püspöke és Madrid főinkuizitora. Don Diegó
lassanként előkészítette anyját, hogy a férje még él. Igen
sok körültekintésre volt szükség, amíg a szegény asszonyt
olyan helyzetbe hozta, hogy ez a hír nem rendítette meg
egész lelki egyensúlyát. Egyszer azután az apját is magá-
val vitte a börtönbe. A házastársak találkozását leírni,
ahoz gyenge az emberi szó. Ki tudná szóval ecsetelni azt az
érzést, amely eltöltötte Don Manuelt és nejét, amikor évti-
zedes elszakítás után, mely alatt egymást halottnak hit-
ték, ismét találkozhattak és egymás karjaiba borulhattak?

A viszonyok azonban egyre nehezebbek lettek, úgy
Don Diegóra, mint a bebörtönözött rokonaira. Fülöp király
rabja lett a legsötétebb és legtürelmetlenebb életfelfogás-
nak, amelyet az ő gyóntató apja *Fray Pedro Salute* tudott
jól kihasználni a klérus és az inkuizíció javára. Abban az
időben megjelent egy *Macanaz* nevű ügyvédől egy röp-
irat, amely az inkuizíció ellen irányult. Ezen irónak ki
kellett menekülni az országból, különben életét vették volna.
És most is arról volt szó, hogy kineveznek egy új főin-
kuizitort. Diegó tudta: ha ez a kinevezés megtörténik, az
inkuizícióra gyakorolt befolyása teljesen megszűnik. Elha-
tározta tehát, hogy kihasználja a rendelkezésére álló rövid
időt és kieszközöl a királytól egy udvari parancsot a be-
börtönözöttek kiszabadítása érdekében. A királyi udvarba
ment tehát a püspök és *Ursini* hercegnőnél bejelentette
magát. Az ő befolyásos barátját azonban mély könnyek-
ben találta.

— Oh barátom, szolt hozzá zokogva, rettenetes sze-
rencsétlenség történt, a királynő igen veszélyesen megbé-
tegetett, félteni kell az életét.

Don Diegó megjéjt, mert ilyen viszonyok között
nem lehetett a királytól semmit sem elvárni, mert a her-
cegnő csak a királynő útján gyakorolt befolyást az ural-
kodóra. Azért Diegó nem szolt semmit sem, audienciája
céljáról, hanem elhalasztotta kedvezőbb időre, remélve,
hogy a királynő nemsokára meggyógyul.

Mikor Diegó haza ment, igen kellemetlen hír fogadta.
Megtudta ugyanis, hogy ki is nevezték az új főinkuizitort,
a király gyóntatóapja, a fanatikus *Fray Pedro Salute*
személyében. Érezte, hogy új bonyodalmak szakadnak rá.

(Folyt. köv.)

Peszach után is legjobb és mégis legolcsóbb

orth. kóser csokoládé (mogyorós is)

1/6-os és 1/10-es táblákban, legfinomabb kivitelben. Elsőrendű desszertek és különlegességek
Keksz, levestészták és ostyaárak. Diabetikusok részére „levegőkenyér”

WEISZ MÓR orth. kóser keksz, kétszersült s süteménygyára
Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: 42-3-65.

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjszabása
Minden az egyszerű beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegeken is. Jelég levelek továbbításához 20 filléres bélyeg mellékelendő.

A nőgrádi járási orth. hitközség Nagy-
orosiban, a R. Jiczok Lőrinc z. c. l. főrabijára elhalálozásával megüresedett anyakönyvvezető főrabbi-állásra pályázatot hirdet. Az állás az elhunyt főrabbi leányának kihazásításával van egybekötve. Pályázhatnak — legkésőbb május 31-ig — 30 éven aluli, talmidé chachó-mim v'hr'e somajim, nőtlen, magyar állampolgárok, kik 3 elismert orth. rabbi hatoro-jával rendelkeznek, héber és magyar szónoklatban jártassággal bírnak. Fizetés meggyezés szerint, utiköltség csak a megválasztottnak térítetik meg. Hatoro-másolatokkal ellátott pályázatok: Hitközségi Elnökség, Nagyorosi címre küldendő.

Metsző-(sakter-)fujtatók!

SULKÓ ÉS WINTERNITZ
fujtatógyár. Alapítva 1894.
Budapest, VI., Jász ucca 3.

A magyarországi aut. orthodox hitközségek tulyomó részének állandó szállítója.

Javítások!

Minden zsidó utazónak tudnia kell,

hogyan **Békéscsabán**, Andrassy-u. 55. sz. alatt újból megnyílt a

Holländer-féle
orth. כשר vendéglő,

hol izletes, tiszta elsőrendű koszt kapható. Négy fogásos bőséges étel P 1.20. Reggeli: kávé süteménnyel 30 fillér. Szoba kiszolgálással együtt 1—1.20 P

Kundmachung

Wirkungsvolle תעודות in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beispiel **Barmizvo, Chasene ריח חייב** Gast- u. Antrittsreden verfertigt von Fall zu Fall zu mässigen Preisen, unter Diskretion. Honorar von 5 Pengő aufwärts, 50 H. Porto recommandirt im voraus erbeten. — **Pschettl** werden gegen extra Vergütung angefertigt.

Mein **מאמץ** auf **מאמץ** P 1.20

Rabbiner ISRAEL BRAUN
Budapest, Szövetség ucca 43.

Apró hirdetések

Huszonnégy év óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. Telefon. Cég nélküli levelezés.

Löwinger Sámuel Kaba. Házasságközvetítő, Biztos eredmény! Válaszbélyeg. Szombattartó szobafestővel dolgoztasson! Elsőrangú erő: Davidovits szobafestő és mázoló mester. Laudon u. 7. Házmesternél.

Meisels házasságokat legdiszkrétebben közvetít. Taliszsövődve, könyvkereskedés. Rombach utca 8.

Hasovasz avédó. A debreceni orth. templomban (Pásti u.) eltűnt egy kis kézi utazótáskám a köv. tartalommal: talisz. 2 pár fillin, sziderli, thilleml, 2 pár fehérnemű D. B. jellel, 2 színes zsebkendő, 1 törülköző. Becsületes megtaláló költségét szívesen térítem. Deutsch Bención. Hajdunásás.

Házasság céljából keresek bóchert, aki a metszést kitanulná, illetőt állásfoglalást tudnám. „Parnusze“ jelige.

Áthelyeztem szabó mihelyemet Király u. 19. alól, Király utca 26. szám alá. Goldstein Izsó, úriszabó.

Keresek azonnalra orth. mindenest. vidéki városba. „Családiás“ jelige.

Paplanok, matracok legolcsóbb beszerzési forrása: Teicher Izsák paplankészítő, Bpest, VII., Kertész u. 48. (Szombaton zárva.)

Keresek huzomnak raktári munkát végző szabót. Hozományt és biztos megélhetést nyújtok. „Biztos egzisztencia“ jelige. Özvégyasszony, nagy nyomorban, kéri hittevéreit, hogy pénz- vagy ruhasegéllyel segítsenek helyzetén. „Sorsüldözött“ jelige.

Diákleányoknak szigoruan vallásos családi otthon nyújt tanár-tanárno házaspár. Korrepetálás. Idegen nyelvek. Zongora. Reif, Budapest, VII., Nagydiófa u. 27. Középsiskolák centrumában.

Jobb családból való németül jól beszélő leányt keresek négy éves fiacskám mellé. Háztartásban jártas legyen. Grosz Vilmos Miskolc, Széchenyi utca 117.

Mátrafüreden, vasutállomástól 5 percre, emeletes új villa, két lakással, nagy gyümölcsös, kedvező fizetési feltétellel, 7.000 pengőért eladó. Hermann fakeskedő, Gyöngyös.

25 éves nőtlen hitoktató, gemóre-tajszefsz tanítással állást vállal. „Tachlisz“ jeligére.

Benősülésre keresek ügyes, vallásos fiatal pékmestert. „Biztos megélhetés“ jelige.

Csinos, intelligens, házas leányom részére vallásos, komoly fiatal embert keresek. Megélhetésükhöz megfelelő hozományt adok. „Foglalkozással bírók előnyben“.

Jó házból való fiut tanulónak felveszek. Fisch Vilmos rőtös- és fűszerkereskedő. Tiszaszentimre.

Leányomnak vidéken önálló csemegeüzlete van. Benősítenék intelligens szakembert 38—45 éves korig. „Jó megélhetés“ jelige.

Fehérnemű-készítést és javítást legolcsóbban vállal: Weisz fehérneműkészítő, VII., Klauzál tér 16.

Intelligens, magyar-németben perfect urinó elhelyezkedne gyermek vagy idősebb úr, ill. hölgy mellett. „Középkorú“ jeligére.

Vidéki orth. család elfogadna nyaraló gyermekeket, szerény díjazásért. Cím a kiadóban.

Jól berendezett szoba, orth. kóser ellátással, uriember részére kiadó. Cím: VII., Király u. 17. I. em. 3.

Biztos megélhetést nyújtó üzletet berendezek nagyobb városban, oly vallásos, volt jesivabóchernek, aki okos, csinos, házas, vallásos szellemben nevelt leányomat nőül veszi. „Mazel übrocho“ jelige.

Nagyvarosi orth. vendéglő részére keresek a nyári szezonra, június 1-i belépésre ügyes, vallásos szakácsnőt, aki hasonló minőségben már alkalmazva volt. Fizetési igény és eddigi működés megjelölendő. Hirschfeld Dávid, Vác.

Nagyon olcsó orth. kóser házikoszt, ugyancsak teljes ellátás kapható: Király u. 10. II. em. 11.

Jól főző perfect zsidó szakácsnő hosszú bizonyítvánnyal felvétetik. Skrek, Dob utca 27.

Elsősorban 100 pengős metszői állásmat hasonlóval, kisebbel, lelépéssel. „Mikve van“ jeligére.

FESTŐMŰVÉSZEI
KÉPEI
WOFFMANN
KÉPKERESKEDÉSÉBEN
BUDAPEST-IV. GERLŐCZY-11-5. KÁROLY-KIÁ

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET,
Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel. 40-6-79

אלגנטיניע יידישע צייטונג

כ"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ל"א

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Kalföldre 25 P.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Mentsük meg a zsidóság jövőjét!

A közelgő napokban fölmagasodik előttünk Szináj bérce orma természeti valóságában és fonségében, ahonnan őseink a kinyilatkoztatás szent igéit hallgatták. Hallották a legnagyobbat, a legfenköltebbet, a legüdvösebbet és a legtökéletesebbet, ami szoba foglalható. Ott álltak őseink a Szináj tövében és hallgatták, elfogadták, átvették az iteni kinyilatkoztatást. Gondolataiba elmerengve, e napokban minden zsidó lelkét a kinyilatkoztatásra való, eme magasztos visszaemlékezés áhitatos csendje szállja meg. Ebbe a meghitt csendbe a zsidóság legfontosabb problémája, a létkérdését jelentő jesivamegmentés ügye sikolt bele. Nagy rabbijaink és bölcs vezetőink kiáltó szava ver fel bennünket. Frankl Adolf felsőházi tag, a Központi Iroda kitünő elnöke, valamint a hazai rabbiar számos illusztris kiválósága: a debreceni, györi, kálói, kisvárdai, szombathelyi és újfehértói főrabbi, ugymint R. Solajm Eliezer nagyrabbi felhívást bocsátott ki. Szívbemarkoló, velőtrázó segélykiáltással kérnek minden igaz zsidót a jesivák megmentésére. Teljes erővel szállnak síkra a „Tomché Jesivosz Sábosz“ ezévi különös sikere érdekében.

Ime pár kivonatos szó szivből fakadó szózatukból:

— Jesivánk helyzete oly szomorú, oly súlyos, mint eddig még soha. Az általános nyomor בעוה"ק egyre nagyobb és nagyobb. A bócheres szülei csak igen keveset, de többnyire semmit sem tudnak juttatni fialknak. A jesivák helyzete válságos. Hathatós, gyors és állandó segítségre van szükségünk, különben fennmaradásukat י"י veszély fenyegeti. Ezt nem lehet és nem szabad tétlenül néznie. Szent Tóránk nevében kiáltunk hozzátok segítségért. Itt a Sabosz Bamidbor, amely hosszú évek óta az egész országban örök időkre, mint „Tomché

Jesivosz Sabosz“ lett elfogadva. Kell, hogy e nap jövedelme ezidén mindenhol lényegesen több legyen, mint a korábbi években. Meg kell menteniük jesiváinkat. Kell, hogy ezidén mindenhol jelentékeny összegek ajánlatsanak fel. Senki sem szabad kimaradnia. Minden zsidó kötelessége az „Országos Tomché Jesivosz“-t tettersően, erejéhez képest, sőt ezen felül is hathatósan támogatni.

Hisszük, hogy e szivhez szóló szavak visszhangra találnak. Hisszük, hogy az ezévi „Tomché Jesivosz Sabosz“ eredménye felülmulja az összes eddigieket. Kell, hogy úgy legyen. Lehetővé kell tenni az O. T. J. E. nek, hogy eme nehéz és válságos időben is fennakadás nélkül teljesítse szent hivatását. És minthogy éppen a legsúlyosabb időben szünt meg az amerikai segélyezés, mely a jesivatámozási összegeknek igen számottevő része volt, fokozni és sokszorozítani kell az O. T. J. E. teljesítőképességét, hogy ezen elmaradt pénzeket is pótolhassa. A gazdasági viszonyok leromlása következtében a jesivai növendékek szüleinek zöme az eddigi minimális mértékben sem képes támogatni gyermekét. Ha mindenkor igaz volt bölcsünk szava: „vigyázzatok a szegények gyermekeire, mert belőlük fog a Tóra kiindulni“, úgy ez a mi időnkben annál inkább találó, mivel a jesivákon java részben „bené anijim“ szegények gyermeke tanul.

Hagyományaink értelmében a tóratanulás támogatója részes a tóratanulás tulvilági jutalmában. Ez a kapocs, a jesivák támogatására lelkesítő eme gondolat is hozzájárult minden zsidó ember szivéhez. Ki ne ismerné Jiszochor és Zevulun példát adó esetét? A világi életben működő Zevulun keresményéből áldozva, lehetővé teszi Jiszochnak, a szent Tan tanulmányo-

zását. A Zevulun és a Jiszochor közötti közvetítést a legkitünőbbben, a legisztaabb ügyszeretben, más országokban is utánzásra serkentő céltudatosságban és agilitásban az Országos Tomché Jesivosz végzi.

Lapunk, mely áthatva a jesivák fontosságának tudatától, szolgálatába szegődött a jesiva-ügynek és azt híven és kitartással minden lehetővel támogatja, természetesen most is szivvel-lelekkel magáévá teszi a zsidóság ezen legzdöbb és legéletbevágóbb ügyét. Már évek óta hívjuk: fel számos cikkben a zsidó közönség figyelmét a jesivák súlyosbodó helyzetére. Most is szolgálni kívánjuk a szent ügyet és ezidén is közzétesszük י"י"ך"ך" úgy a „Tomché Jesivosz Sabosz“ rendező hitközségek Estáját, mint az összes ahoz hozzájárulók névsorát. Előmozdítani kívánjuk ezzel a nemes versengést a tóratámogatás szent munkájában.

Biztosra vesszük, hogy összes hitközségeink most is feladatuk magaslatán fognak állani.

Nem akadhat egyetlen hitközség sem, amely ne venné ki méltóan részét a mentési munkából.

Közeleg „zeman matan Tajró-szenü“, Szináj szent tüzeinek nagy ünnepe. Ne felejtsük el: a Szináj orman kigyulladt iteni tűz ott lángol még ma is minden bócherkebelben, mely hűségese odaadással csüng az ősi szent örökségen. Vigyázzunk! Ügyeljünk, hogy a tűz el ne szunynyadjon, ki ne aludjon.

Legyen tehát Sabosz Bamidborkor az egész országban egy sziv, egy gondolat. Minden érzés jesiváinkért, minden gondolat, minden szivdobbanat bócherjainkért.

Biztosítsunk sikeres eredményt a „Tomché Jesivosz Sabosz“-nak